

...у Києві...
"Наша офензива проти світової буржуазії не владася. Нам не удалося збурити твердині, поза якою скривлася буржуазія. Ми не маємо

місця, засідати з буржуазією при спільному столі і потім разом шантажу на міжнародній конференції. Як раз в той спосіб ми йдемо до цілі і руйнуємо буржуазний лад".

Німецький уряд виготовив пропозиції в справі відшкодувань і вилучення їх Французькому урядові 1-го травня.

...розпорядку іх, після чого зніщено всі телеграфічні пошуки. Військо розігнало робітничу ватагу.

Нема примусу святкування рим.-кат. свят.

Дня 8. грудня 1922. в день рим.-кат. свята (Зачаття Пр. Богородиці) був отворений склад Народно-го Торговлі в Тернополі. Сейчас з рана хвиля постерунковий Весоловскі і зажадав від управителя складу Миколи Турніна, щоб безпроблемно замкнути склад. П. Турнін заявив, що персонал Народної Торговлі святкує греко-кат. свята і що він склепу не замкне. Появівся члєн постерунковий Весоловскі вернув назад з якимсь другим поліцаєм і під грозою арешту спійсав генерала з М. Турніна та велів склад замкнути, що остаточно зроблено і поплудни цього дня склепу вже не відчинено. Поліція віддала справу до старости, а старостою до суду, маючи українця М. Турніна за переступство арт. 10. закону з 18. грудня 1919 про час праці в підприємствах промислових і торговельних. Оборонець обидоваченого М. Турніна адвокат д-р Степан Баран на розправі 24. I. 1923, до ч. стр. U. V. 20 2122 вказав, що греко-кат. у Східній Галичині творить абсолютну більшість, що арстрійські промислові закони і розпорядки тут даліше обов'язують і що в підприємствах промислових і торговельних, яких власниками є греко-католики, святкування з правила тільки греко-кат. свята і що вони не мають ніякого обов'язку в додатку здержуватися від праці ще і в рим.-кат. свята. Вкінці д-р Баран постановив високі віднести до міністерства праці і суспільної опіки в Варшаві о авторитетне пояснення, чи греко-кат. підприємці і купці в Східній Галичині мусять лишати працю в рим.-кат. свята.

Суд пов. в Тернополі (суддя Ливський) прихилився до висуку д-ра Барана і відлучив розправу. В міжчасі міністерство праці і суспільної опіки відповіло письменно

на судовий запит в повинці справі! Тому, що польська поліційна влада не раз примує наших купців, промисловців і ремісників замкнути свої підприємства в польські свята, а коли хто протиняється, то подає до суду, який не раз і засуджує за переступство закону про час праці, що є протизаконне, подано до в'дома нашого загалу дословний відпис завви що до обов'язку святкування польських свята.

Ministerstwo pracy i opieki społecznej Nr. 2631X. Przedmiot pisma z dnia 31.12.1923 U. V. 2027/22/3, w sprawie wykazu dni świątecznych. Warszawa 6. marca 1923. Do Sądu powiatowego w Ternopolu.

Powiatowemu sądu Ministerstwo pracy i opieki społecznej komunikuje, że w myśl przepisów art. 10 ustawy z dnia 18. grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu w zakładach objętych powyższą ustawą, praca jest wzbroniona tylko w dni świąteczne ustawy oznaczone.

Wobec tego, że do chwili obecnej nie została uchwalona przez Sejm ustawa o dniach świątecznych, należy się posilkować w sprawie odroczenia świątecznego odnośnymi ustawami władz zaborszych w danej dzielnicy kraju.

Jednocześnie ministerstwo zaznacza, że od czasu objęcia byłego zarobku austriackiego przez władze polskie ustalili się tam zwyczaj świętowania dni uznanych za świąteczne przez kościół rzymsko-katolicki. Za ministra — kierownika depart. — підпис нечистий.

На кінцевій розправі 24. квітня оборонець д-р Баран покликується на вище наведене листво зажадав звільнення свого клієнта від вини і кари, що і сталося. Тепер вже судовим вироком стверджено, що ми не маємо обов'язку святкувати польські свята.

„Небезпечна східних кордонів Польщі“.

Фахова французька інтерпретація постанови ради в'дасаторів 14. марта 1923 р.

„Прагер Таблет“ в 24. ч. м. подає з Парижа таку замітку: „Майор D'Eichengouen, члєн Французької військової місії у Вильні, оголосив у „Radical“ характеристичну статтю про нову небезпечку польських кордонів. Він звертає увагу на формулювання тексту постанови Ради Амбасадорів, а саме, що вона признала польські східні кордони на відповідальність Польщі, себто, що західні держави виразно підкреслили, що на випадок нарушения тих кордонів нішими державами, вони не будуть почувати себе до обов'язку зробити щонебудь для оборони Польщі.“

Французький майор зауважує: „На думку певних правничих кол треба розуміти застереження Ради

Амбасадорів в тім напрямку, що Союз Народів не є обов'язаний інтерпелювати на випадок напад на польські східні кордон“.

Майор D'Eichengouen висловлює погляд, що таке признавання кордонів творить для Польщі поважну небезпечку. Він гадає, що краще булоб, коли б Конференція Амбасадорів була піддала з своєї постановою. Тепер же, роздвівши кордони Польщі на Схід, просто поставлено під знак запиті існування Польщі. Східна Польща, з своїми 280.000 км², себто коло половини французьких земель, має 14 мільйонів мешканців, із котрих не більше як 1/5 частина є Польяками“.

3 польських справ.

Сумніва більшість.

Договір підписано, пакт заключено — здавалося би: криза закінчена й усе в порядку. Нова тугождина „такі дійсно польська“ більшість побідила і перемає керує в соймі й уряді заляд спасення Річи-посполитої! Тимчасом, як не дивно — ані в одному таборі новоспечених союзників немає ні тлішки радості та ні тлішки тріумфу. Що більше: виявляється, що сотворена більшість зовсім не є більшістю і що істнує великий знак запиту, чи взагалі буде ще остаточно дійсна більшість. А саме: Н. П. Р. завсіди ще стоїть осторожні від льюку, тех саме „Халецька“, да шобно в п'ятницю розпочалися наради над можливостями вступу до нової „Більшости“. Група Дубановича займає тех дужа неясне становище. „Кур. Льв.“ пише, що обшарники з тієї групи „кондуляють“. Знаємо, як довго тривають у польських партіях такі „кондурання“ та наради. З другого боку знову появилася вістка про опозицію внутрі З. Л. Н., а саме з боку Ст. Грабського, який виїхав із Львова до Варшави й отверто висловлює ріжні сумніви про вартість і стійкість союзу з людовцями.

Мандриани державних керівників під час перманентної кризи.

Як відомо, президент Войцеховскі, який мав перейняти провід у творенні нової більшости та взагалі повести до якогось вирішення заплутого становища. — виїхав на Поморя. В суботу мав виїхати тудиж маршалок сейму Ратаї і при-

мер Сикорскі, декілька членів кабінету та багато посіл, шобі разом з през. Войцеховским бути присутніми на великому поморському рауті в Гдині. Поворот марш. Ратаї і членів уряду був предбачений на понеділок, а през. Войцеховского у середу. В середу ж має приїхати до Варшави Фош. Тимчасом політичний оман Польщі захмарений кризою союму й кабінету, яка тягнеться від тижнів без ніяких виглядів на швидкий кінець.

Перевра в нарадах сойму.

Конвент сеніора рішив розпочати наради сойму аж 14 травня. Таким робом дається Вітосови й Глобінському нових три тижні часу для ведення взаїмних торгів та для заходів в цілі переконання послів Ваховяка (Н. П. Р.) та Корфантаго (Х. П.) про блага взаїмної співкі з обмеженими... правани. Отже конвент сеніорів дає рісєт на даліше континування державної кризи.

Бюджет.

Аг. Вск. подає, що Рада міністрів затвердила проект бюджету на 1923 р. Цей проект вперше нуте позичити також в пол. золотих, та ділитися на 3 частини: бюджет адміністративний, державних підприємств і монополій.

Надзвичайно засідання сойму в чотві Фаша.

4-го травня відбудеться надзвичайне засідання сойму, на котріє буде присутним марш. Фош.

Політична ситуація після промови Керзона.

„Н. Фр. Пр.“ з 26. ч. м. подає таку телеграму свого льондонського кореспондента:

„Політична ситуація залишається даліше неясною. Одначе є вже певною річю, що тільки нова німецька пропозиція може руйнити дождливий розвиток подій та що ця пропозиція мусять йти даліше, ніж проєкти з січня міс. п. р. З другого боку цілком неможливо казевати, що найблизша німецька пропозиція матиме дійсно на увазі привести на протязі короткого часу до переговорів а то й до розвязки ситуації. Промова лорда Керзона булаб цілком фальшиво прозвучила, колиб хтось бачив в неї запоруку успіху. Це є ще й тому недопустиме, бож уряди Англії і Франції далеко ще не погодилися. Париж досіль ще не заявив себе готовим взагалі трактувати англійський план

зі січня місяця, як можливу базу. Можна лише сподіватися, що на випадок відобраної пропозиції булоб можливим покращення дилематичної ситуації та що англійський уряд був би при цьому допоміжним.“

З огляду на такий фактичний стан річей так само не в'ляно перешіювати промови лорда Керзона, що й холодне відношення, яке англійське міністерство закордонних справ займає у цих днях супроти Німеччини та з якого не можна вимірковувати ані про змінені настрої ані про підступні плани Керзона. Мабуть лорд Керзон ще сам не має конкретної думки про деталі. Холодне відношення англійського уряду є певно обраховане на те, шобі остерегти Берлін перед оптимістичним переорієнтуванням становища“.

Політика Жидів.

„Аг. Вск.“ подає з Вильни таку замітку: „Унзер Фрайнд“ поміщує інтервю представника жидівського Кореспонденційного Бюра з послом Грінбаумом. На думку цього останнього істнує лише два шляхи для Жидів у Польщі: 1) шлях асиміляції та 2) співпраця з німцями

національними меншостями з метою перетворення Польщі в державу національностей. Поход Грінбаум є сторонником цієї другої концепції“.

При виїзді адреса прохимо не забувати подати і попередити свою адресу.

РІЖНІ ВІСТИ.

Французька нота.

Поанкарє вислав до німецького уряду нову ноту з домаганням допомогти для військової контрольної комісії, котра провірює в Німеччині справу розброєння. В справі удержанні німецької поліції в ноті сказано, що союзні держави домагаються повної реорганізації тої поліції.

Розправа проти німецької партії свободи.

Підчас судової розправи проти членів „партії свободи“ в Липську відчитано доказовий матеріал, який

стверджено, що загалом партія приготувала політичний переворот. Прочитано план розміщення тайних організацій в Середній Німеччині і план облоги Берліна. Ці документи скомпісовано у члена партії Рудльго. Розправа ще не скінчена.

Чесько-литовський договір.

В Празі підписано чесько-литовський торговельний договір.

Протест Німеччини.

Німецький уряд вислав до Парижа, Льондону і Бруселі протест проти розпорядку мадреської ка-

якого так боїться Раковський, вже давно настав, та й що виного стаю, належного зв'язку пануючої партії з українським селом", звагалі пішли не було на Україну.

Раковський про більшовицьку талітку.

Голова ради народних комісарів України Раковський на комуністичному конгресі в Херсоні заявив:

"Наша офензива проти світової буржуазії не вдалася. Нам не удалося збурити твердині, поза якою схрилася буржуазія. Ми не маємо

нишого виходу, як підступ. Ми мусямо збудувати троцькського коша, при допомозі якого введемо комунізм у буржуазну твердиню. Тому ми запровадили у совітських республік нову економічну систему, яка є тільки весняна підступом, що дозволяє нам приєднати увагу буржуазії. Не дивуйтеся, що більшовицькі комісарі засідають з буржуазією при спільному столі і пють разом шампана на міжнародних конференціях. Як раз в той спосіб ми йдемо до шти і руйнуємо буржуазний лад".

Нема примусу святкування рим.-кат. свят.

Дня 8. грудня 1923. в день рим.-кат. свята (Зачаття Пр. Вігоронці) був отворений склад Народної Торговлі в Тернополі. Сейчас з рана давися постеруноківні Веселосці і закладав від українця склади Миколи Турна, щоби безпробовно замкнути склад. П. Турна заявив, що персонал Народної Торговлі святкує греко-кат. свята і що він склади не замкне. По вимісці постеруноківні Веселосці верну назад з якимсь другим поліцаєм і під грозою арешту сплясали генерали з М. Турна та великі склади замкнуті, що остаточно зроблено і пополуни цього дня склади раке не відчинено. Поліція віддала справу до старости, а старостою до суду, жадючи українця М. Турна за переступство арт. 10. закону з 18. грудня 1919 про час праці в підприємствах промислових і торговельних. Оборонені обидвохавачего М. Турна адвокат д-р Степан Баран на розправі 24. I. 1923. до ч. стр. U. V. 20 2722 виказав, що греко-кат. у Східній Галичині творить абсолютну більшість, що австрійські промислові закони і розпорядки тут дельше обов'язують і що в підприємствах промислових і торговельних, яких власниками є греко-католики, святкують вправи тільки греко-кат. свята і що вони не мають ніякого обов'язку в додатку здержуватися від праці ще і в рим.-кат. свята. Війні д-р Баран поставив високу віднести-ся до міністерства праці і суспільної опіки в Варшаві о авторитетно посвідчення, чи греко-кат. підприємці і купці в Східній Галичині мусять пшати працю в рим.-кат. свята.

Суд пов. в Тернополі (суддя Гринський) прихилився до виску д-ра Барана і вілрович розправу. В міжчасі міністерство праці і суспільної опіки відповіло писемно

на судовий запит в повинній справі. Тому, що польська поліцейна влада не раз примушує наших купців, промисловців і ремісників замкати свої підприємства в польські свята, а коли хто протиняється, то подає до суду, який не раз і засуджує за переступство закону про час праці, що є протизаконне, подаємо до відомо нашого загалу дословний відпис заяви що до обов'язку святкування польських свят.

Ministerstwo pracy i opieki społecznej Nr. 2631X. Przedmiot pismo z dnia 31.I. 1923 U. V. 2027/23/3, w sprawie wykazu dni świątecznych. Warszawa 6. marca 1923. Do Sądu powiatowego w Ternopolu.

Potwierdzając o treści powyższego pisma Ministerstwo pracy i opieki społecznej komunikuje, że w myśl przepisów art. 10 ustawy z dnia 18. grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu w zakładach objętych powyższą ustawą praca jest wzbroniona tylko w dni świąteczne ustawy oznaczone.

Wobec tego, że do chwili obecnej nie została uchwalona przez Sejm ustawa o dniach świątecznych, należą się poszukiwać w artwach odosobnieniu świątecznego odnośnieci ustawami władz zabótecznych w danej dzielnicy kraju.

Jednocześnie ministerstwo zaznacza, że od czasu objęcia byłego збору австрійського przez władze польские ustalili się tam zwyczaj świątowania dni urządzanych za świateczne przez kościół rzymsko-katolicki. Za ministra — Merdwinik depart. — підпис нечитаний.

На кінцевій розправі 24. квітня оборонень д-р Баран покликуючися на вище наведене писмо жадав увільнення свого клієнта від вини і кари, що і сталося. Тепер вже судовим вироком стверджено, що ми не маємо обов'язку святкувати польські свята.

Політична ситуація після промови Керзона.

"Н. фр. Пр." з 26. II. м. подає таку телеграму свого лондонського кореспондента:

"Політична ситуація залишається далше неясною. Одначе є вже певною річю, що тільки нова німецька пропозиція може рушити можливий розвиток подій та що ця пропозиція мусять йти далше, ніж проєкти з січня міс. II. з другого боку цілком неможливо запевнити, що найблизша німецька пропозиція матиме дієсно на увазі привести на протязі короткого часу до переговорів а то й до розв'язки ситуації. Промова лорда Керзона булаб цілком фальшиво проумілою, колиб хтось бачив в чей заперуку успіху. Це є ще й тому недопустиме, бож уряди Англії і Франції далеко ще не погодилися. Париж досіль ще не заявив себе готовим взагалі трактувати англійський плян

зі січня місяця, як можливу базу Можна лише сподіятися, що на випадок відповідної пропозиції булоб можливим покрацання дипломатичної ситуації та що англійський уряд був би при цьому допоміжним.

З огляду на такий фактичний стан річей так само не віявно перецінювати промови лорда Керзона, що й холодеє відношення, яке англійське міністерство закордонних справ займає у цих днях супроти Німеччини та в якого не можна висміркувати ані про змінені настрої ані про віступні пляни Керзона. Мабуть лорд Керзон ще сам не має конкретної думки про деталі. Холодне відношення англійського уряду є певно обраховане на те, щоби остерегти Берлін перед оптимістичним перецінюванням становища".

Порура.

Становище Німеччина. В поті, яка буде на днях вилана до Парижа, Німеччина домагаться негайної евакуації Порури, як основної умови переговорів.

Німецькі правлящі. Німецький уряд виготовив пропозиції в справі відшкодувань і вишле їх французькому уряду 1-го травня.

Заврушення в Катенберзі. Останні заврушення в Катенберзі, як виявилось на днях, організували місцеві робітники в числі 80—100 людей. Узброєна ватага напала на дві станиці жандармерії і розбріла їх, після чого знищено всі телеграфічні получення. Військо розгінало робітничу ватагу.

"Небезпечна східних кордонів Польщі".

Фіхова французька інтерпретація постанови ради амбасадорів 14. марта 1923 р.

"Прагер Таблетт" в 24. II. м. подає з Парижа таку завітку: Майор D'Ehnedgoeyn, кол. член французької військової місії у Вильні, оголосив у "Radical" характеристичну статтю про нову небезпечу польських кордонів. Він звертає увагу на формулюнку тексту востанови Ради Амбасадорів, а саме, що вона признала польські східні кордони на відповідальність Польщі, себто, що заїдні держави виразно підкреслили, що на випадок нарушення тих кордонів нішими державами, вони не будуть позувати себе до обов'язку зробити щонебудь для оборони Польщі.

Французький майор зауважує: "На думку певних правничих кол треба розуміти застереження Ради

амбасадорів в тім напрямку, що Союз Народів не є обов'язаний інтерделювати на випадок нападу на польські східні кордони". Майор D'Ehnedgoeyn висловлює погляд, що таке признаня кордонів творить для Польщі поважну небезпечу. Він гадає, що країне будоб, коли би Конференція Амбасадорів була піджадала з своєю постановою. Тепер же, роздувши кордони Польщі на Схід, просто поставлено під знак запиті існування Польщі. Східна Польща, з своїми 280.000 км², себто коло половини французьких земель, має 14 мільонів мешканців, із котрих не більше як 5 частина є Польяками".

З польських справ.

Сумішна більшість.

Договір підписано, пакт заключено — адалвалось би: криза закінчена й усе в порядку. Нова, тузюждана "така дієсно польська" більшість побідила і переймає керму в сойні й уряді заїдла спасення Річипосполитої. Тимчасом, як на дивно — ані в одному таборі новоспечені союзники немає ні трішки радості та ні тіни тріумфу. Що більше: виявляється, що створена більшість зовсім не є більшістю і що існує великий знак запиті, чи взагалі буде ще осягнена дієсна більшість. А саме: Н. П. Р. завсіди ще стоїть осторонь від більюку, теж саме "Халеція", де щойно в п'ятницю розпочались наради над можливістю вступу до нової "більшости". Група Дубановича займає теж дуже неясне становище. "Кур. Льв." пише, що обшарники з тієї групи "сондують". Знаємо, як довго тривають у польських партіях такі "сондування" та наради. З другого боку знову появилася вістка про опозицію внутрі З. П. Н., а саме з боку Ст. Грабського, який виїхав із Львова до Варшави й отверто висловлює ріжні сумніви про вартість і стійкість союзу з людовцями.

Мандриєні державних керівників піддав перманентної критик.

Як відомо, президент Войцеховський, який мав перейняти провід у творенні нові більшости та взагалі повести до якогось вирішення запутаного становища, — виїхав на Помору. В суботу мав виїхати тудиж маршалок сейму Ратай і пре-

мієр Сікорські, декілька членів кабінету та багато послів, щоби разом з през. Войцеховським бути присутніми на великому поморському рауті в Гдині. Поворот марш. Ратая і членів уряду був передбачений на понеділок, а през. Войцеховського у середу. В середу-а має прийти до Варшави Фох. Тимчасом політичний овняк Польщі захираєний кризою союзу й кабінету, яка тягнеться від тижнів без ніяких виглядів на шандкий кінець.

Порура в нарадах оюму.

Конвент сеніорів рішив розпочати наради союму аж 14. травня. Таки робом дається Вітосови й Глобінському нових три тижні часу для ведення взаїмних торгів та для заходів в цілі переконання послів Ваховяка (Н. П. Р.) та Корфаніто (Х. Д.) пр: блага взаїмної спілки з обмеженими... правами. Отже конвент сеніорів дає рісет на далше континування державної кризи.

Бюджет.

Аг. Вск. подає, що Рада міністрів затвердила проєкт бюджету на 1923 р. Цей проєкт вперше ноуте позиції також в пол. зложит, та діляться на 3 частини: бюджет адміністративний, державних підприємств і монопрлів.

Надзвичайно засідання союму в чвотв Фовш.

4-го травня відбудеться надзвичайне засідання союму, на котрім буде присутним марш. Фох.

РІЖНІ ВІСТИ.

Французька нота.

Поанкаре вислав до німецького уряду нову ноту з домаганнями допросити для військової контрольної

стверджено, що згадана партія приготувалась політичний переворот. Прочитано плян розширення тайних організацій в Середній Німеччині і